

TECKEN PÅ KOMMANDE AVMATTNING I TJÄNSTESEKTORN

Almegas Tjänsteindikator Q3 2014

Färre tjänsteföretag räknar med ökad efterfrågan.

almeGa

Almegas tjänsteindikator är en kvartalsbaserad konjunkturindikator som belyser den sammantagna utvecklingen i den privata tjänstesektorn. Den är väl lämpad för att på ett tidigt stadium pricka in vändpunkterna i konjunkturen. Exempelvis förutspådde Almega redan i juni 2009 med hjälp av tjänsteindikatorn att produktionsnedgången för tjänstesektorn under finanskrisen skulle komma att bli relativt kortvarig. Detta visade sig också stämma.

Tjänsteindikatorn har ett högt prognosvärde för den faktiska utvecklingen av produktion som priser och arbetsmarknad, och ligger 2-3 månader före publiceringen av det faktiska utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Den är en snabb och tillförlitlig signal på konjunkturförändringar i branscher som tillsammans väger tungt i Sveriges totala produktion. Tjänsteproducenterna inom näringslivet svarar för 52 procent av BNP, och 46 procent av den totala sysselsättningen.

För ytterligare upplysningar om Tjänsteindikatorn kontakta:

Lena Hagman
chefekonom Almega
tel. 08-762 69 61, 0761-08 52 51 lena.hagman@almega.se

Linnea Kvist
branschanalytiker Almega
tel. 08-762 66 21, 070-590 34 45 linnea.kvist@almega.se

Almega är de svenska tjänsteföretagarnas arbetsgivar- och intresseorganisation. Almega har 10 600 medlemsföretag i sju förbund, som tillsammans representerar ett 60-tal branscher inom tjänstesektorn. Medlemsföretagen har sammanlagt drygt 531 000 anställda. Förbunden arbetar med de frågor som rör respektive bransch. Arbetsgivarförbunden bildar tillsammans Almega och ingår i Svenskt Näringsliv.

- Almega Samhallförbundet
- Almega Tjänsteförbunden
- Almega Tjänsteföretagen
- Bemanningsföretagen
- IT&Telekomföretagen inom Almega
- Medieföretagen
- Vårdföretagarna

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Liten ökning av tillväxten i tjänstesektorn	6
2.1	Ännu en bit kvar till högkonjunktur	9
2.2	Tjänsteproduktionen håller ännu uppe Sveriges BNP-tillväxt	11
2.3	Starkast tjänsteproduktion riktad mot hushållen.....	14
3	Hushållens konsumtion drar upp sysselsättningen.....	18
4	Prisökningstakten mattas återigen av.....	24
4.1	Fortsatt svag inflation	27
4.2	Tjänstepriserna i KPI – återhämtningen bromsar in	28

Det här är Tjänsteindikatorn

Tjänsteindikatorn bygger från och med fjärde kvartalet 2013 på en ny skattning utifrån tidsserierna i KI-barometern i förhållande till utfallet enligt tjänsteproduktionsindex från SCB för tjänsteproduktionens tillväxt per kvartal, se faktarutan nedan.

Almegas tjänsteindikator togs fram 2001 av Owe Danemar, dåvarande chefekonom för Almega. Indikatorn bygger på Konjunkturbarometern från Konjunkturinstitutet och täcker in nära 90 procent av den privata tjänstesektorn. De branscher som saknas i KI-barometern är utbildning, hälso- och sjukvård samt samhällseliga och personliga tjänster inom näringslivet. Dessa branscher täcks å andra sidan in i Tjänsteproduktionsindex, som däremot inte inkluderar den finansiella sektorn. Tjänsteindikatorn är ett instrument för kortsiktiga konjunkturanalyser och för att tidigt förutspå vändpunkter i konjunkturen för tjänstesektorn.

Tjänsteindikatorn bygger på långa tidsserier för den privata tjänstesektorn, som uppdateras varje kvartal. Tidsserierna har skattats mot utfallet för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn för det närmast kommande kvartalet. Skattningen utgår från sambandet mellan bland annat företagens förväntningar om det kommande kvartalets efterfråge- och produktionsutveckling och den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen per kvartal enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex.

Tjänsteindikatorn kan anta värden mellan 0 och 100, där värden över 50 anger ökad produktion och under 50 följaktligen minskad produktion.

Även Almegas arbetsmarknads- samt prisindikator bygger på historiska tidsserier från Konjunkturbarometern. Samtliga tre nämnda indikatorer har visat ett högt prognosvärde.

Förutom att ange riktningen för produktion, sysselsättning och priser under det kommande kvartalet, analyseras barometerindikatorerna i relation till den faktiska utvecklingen i kvantitativa termer enligt annan statistik, exempelvis tjänsteproduktionsindex, de svenska nationalräkenskaperna, SCB:s kortperiodiska sysselsättningsstatistik, Arbetskraftsundersökning samt prisstatistik.

1 Sammanfattning

Almegas *tjänsteindikator* pekar på att tillväxttakten för tjänsteproduktionen kommer att öka marginellt under tredje kvartalet i år jämfört med det föregående kvartalet. Årstakten låg under andra kvartalet på 2,9 procent. För tredje kvartalet pekar indikatorn alltså på en lite högre takt än så. Däremot talar flera indikatorer för att tillväxttakten för den privata tjänstesektorn kommer att mattas av mot slutet av året. Främst har andelen företag som förväntar sig ökad efterfrågan under det närmaste kvartalet krympt. Knappt 1/3 av tjänsteföretagen räknar med ökad efterfrågan under tredje kvartalet, en klart lägre andel än i början av året.

Tjänstesektorns produktionstillväxt började vända upp för ett år sedan, under tredje kvartalet 2013, men tjänstenäringarna befinner sig fortfarande inte i högkonjunktur. Återhämtningen har gått långsamt och vändningen har kommit senare för tungt vägande branscher inom företagstjänster. Dessa tjänster har fått ökad betydelse för svensk export och har därmed också påverkats av den långsamma återhämtningen på viktiga exportmarknader för Sverige. Däremot har branscher som är mer orienterade mot att sälja tjänster till hushåll gynnats av relativt stark inhemsk efterfrågan, bland andra hälso-, sjukvård och omsorg, som har tagit mer fart i år.

Det var framför allt produktionen inom den privata tjänstesektorn som lyfte hela Sveriges produktion, BNP, under första halvåret i år, då den bidrog med 80 procent av den faktiska BNP-ökningen på 1,6 procent. Det var främst hushållens konsumtion som förklarar den ökade efterfrågan i ekonomin, men även de fasta bruttoinvesteringarna bidrog till uppgången, och då främst den privata tjänstesektorns investeringar.

Almegas *arbetsmarknadsindikator* pekar på att sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn fortsätter att öka under tredje kvartalet i år. Utvecklingen inom tjänstesektorn går mer isär i år då branscher som är orienterade mot hushållens konsumtion står för större delen av hela uppgången för sysselsättningen. Inom den tungt vägande företagstjänstbranschen har däremot ökningstakten för sysselsättningen bromsat in radikalt. Företagstjänsterna har därmed upphört att bidra starkt till ökad sysselsättning, den bransch som tidigare bidragit mest inom tjänstesektorn.

Almegas *prisindikator* visar att prisökningstakten för privata tjänster förväntas mattas av under tredje kvartalet 2014. Det innebär att den återhämtning för prisutvecklingen vi såg under första och andra kvartalet har stannat upp. En förklaring till att tjänsteprisökningen återigen mattas av är att efterfrågeläget ser ut att ha försämrats för tjänsteföretagen under tredje kvartalet. Återhämtningen i omvärlden och därmed för Sveriges export tar längre tid än väntat. Detta påverkar stora delar av tjänstesektorn som bidrar till exporten. Detta tillsammans med en ökad internationell konkurrens är bidragande orsaker till den låga prisutvecklingen.

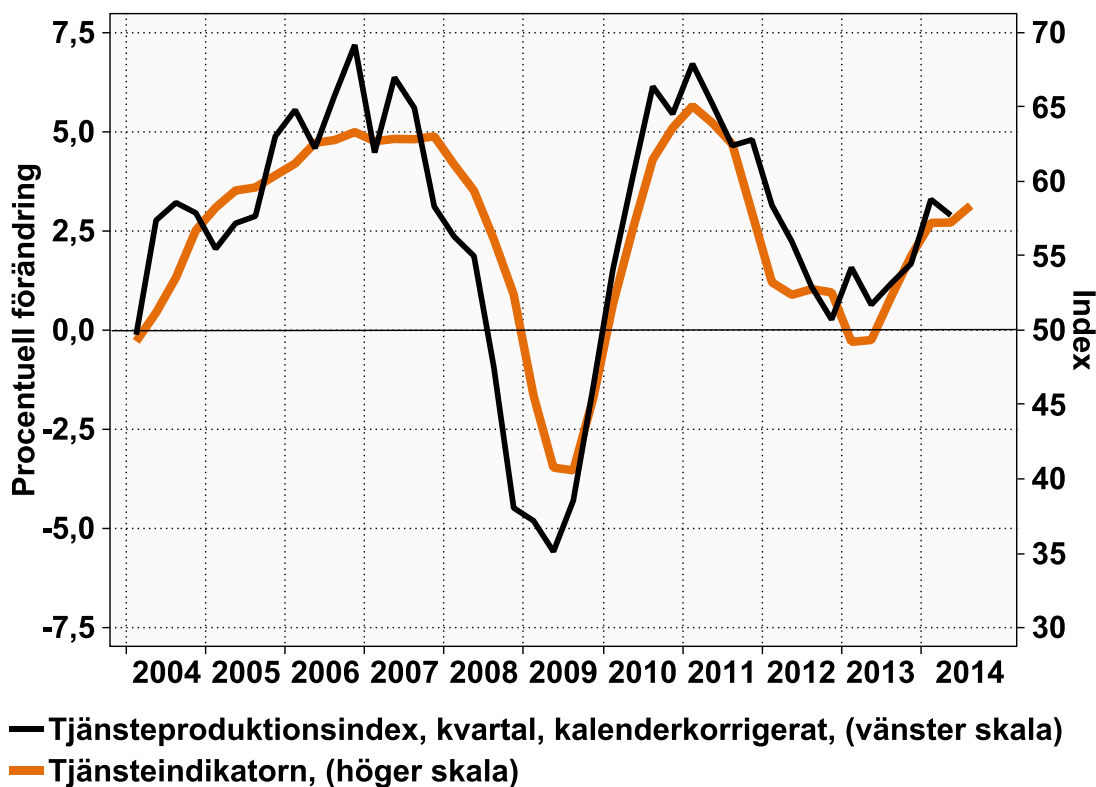
Lena Hagman och Linnea Kvist, 2 september 2014

2 Liten tillväxtökning i tjänstesektorn

Tjänsteindikatorn pekar på att årstakten för tjänsteproduktionen kommer att öka marginellt under tredje kvartalet i år jämfört med årstakten under andra kvartalet, se diagram 1.

Utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex andra kvartalet, som kom den 8 augusti, visade ungefär samma tillväxt i tjänstesektorn som under första kvartalet, vilket Almegas indikator pekade på i juni. Tillväxttakten låg under andra kvartalet på 2,9 procent, i närheten av tillväxttakten under första kvartalet på 3,3 procent.¹

Diagram 1: Almegas tjänsteindikator för produktionstillväxten i privat tjänstesektor

Källa: Almega, KI-barometern, SCB, Macrobond.

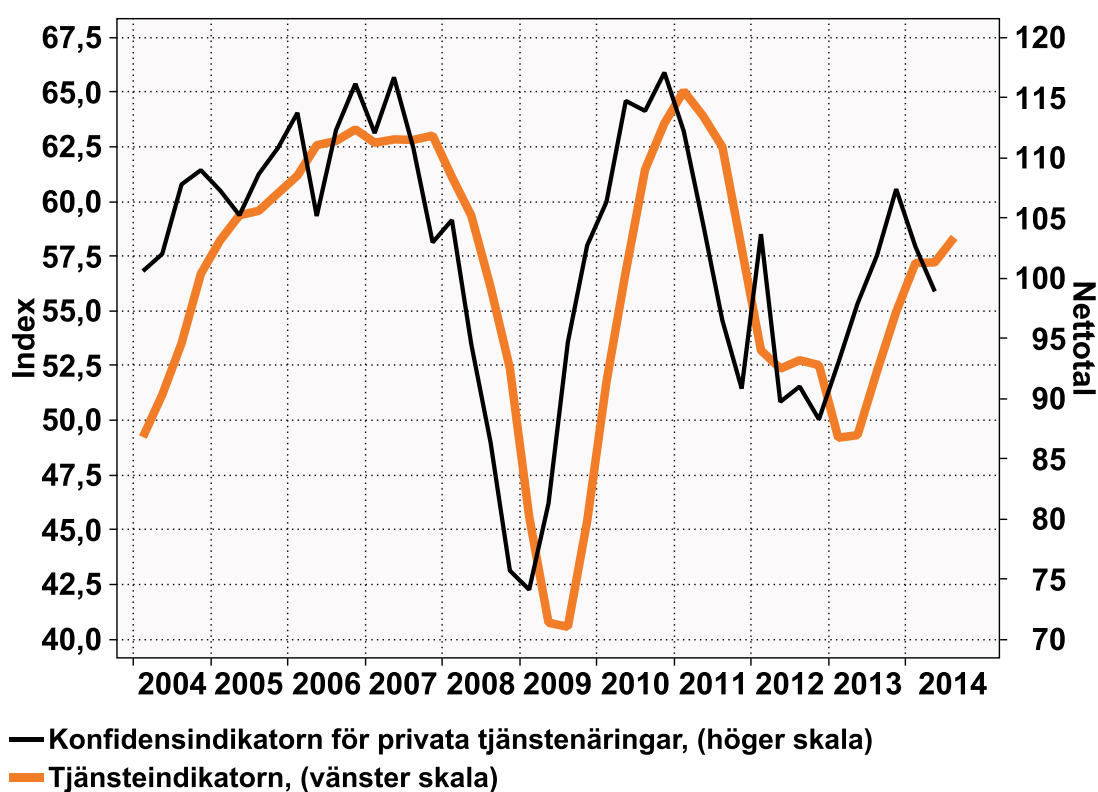
Almegas Tjänsteindikator baseras på en skattning av sambandet mellan flera indikatorer i Konjunkturinstitutets barometer och utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB:s

¹ Förändringen i produktionen är beräknad i fasta priser och är korrigerad för olika antal arbetsdagar mellan åren. Den procentuella förändringen för produktionen är räknad i årstakt, dvs. produktionen per kvartal jämförs med motsvarande kvartal föregående år.

tjänsteproduktionsindex. Almegas tjänsteindikator har fortsatt att visa ett starkt samband med utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB.

Trots att de senaste två kvartalens siffror från KI-barometerns *konfidensindikator*² för de privata tjänstenäringarna börjat peka nedåt, (se diagram 2), räknar Almega med en liten ökning av tillväxten i tjänsteproduktionen under tredje kvartalet. Detta eftersom Almegas tjänsteindikator tyder på det. Däremot talar flera indikatorer för att tillväxttakten för tjänstesektorn kommer att mattas av mot slutet av året.

Diagram 2: Konfidensindikatorn för privata tjänstenäringar och Almegas tjänsteindikator

Källa: Almega, KI-barometern, Macrobond.

Främst har andelen företag som förväntar sig ökad efterfrågan under det närmaste kvartalet krympt. Knappt 1/3 av tjänsteföretagen räknar med ökad efterfrågan under tredje kvartalet, vilket är en klart lägre andel än i början av året, enligt KI-barometern. Den relativt låga andelen företag som nu förväntar sig en ökad efterfrågan under tredje

² Konfidensindikatorn beräknas som ett medelvärde av nettotalen (säsongrensade och standardiserade) för ett antal frågor i KI-barometern. Denna tidsserie standardiseras sedan till en ny serie med medelvärde 100 och standardavvikelse 10 under perioden 1996-. För konfidensindikatorn för tjänsteföretagen används följande variabler från KI-barometern: Utvecklingen av företagets verksamhet (utfall) + efterfrågan på företagets tjänster (utfall) + efterfrågan på företagets tjänster (förväntningar).

kvartalet, 31 procent, kan jämföras med ett högkonjunkturår, som exempelvis år 2007, då motsvarande andel låg på drygt 45 procent. De nedskruvade förväntningarna talar alltså för att produktionstillväxten kommer att mattas av under fjärde kvartalet i år.

Den senaste månadssiffran från KI-barometern från augusti om tjänsteföretagens förväntningar om ökad efterfrågan de närmaste tre månaderna visar en liten ökning av andelen företag som räknar med ökad efterfrågan, 34 procent, jämfört med deras svar i juli. Det är ändå en klart lägre andel än i början av året, då den uppgick till 41 procent. Dessutom var den faktiska utvecklingen av efterfrågan sämre under de senaste tre månaderna, juni-augusti, jämfört med andra kvartalet. Med andra ord har en mindre andel, 29 procent av företagen, rapporterat att efterfrågan ökat under de senaste tre månaderna jämfört med andra kvartalet då efterfrågan steg för en större andel, 36 procent.

Konfidensindikatorn enligt KI-barometern är en ledande indikator och har visat sig indikera vändpunkter för tjänsteproduktionen ungefär två kvartal i förväg, se diagram 2. Nu har konfidensindikatorn pekat nedåt från och med första kvartalet i år. Visserligen steg konfidensindikatorn något i augusti, men dess nivå ligger fortfarande under nivån för första kvartalet i år. Det talar fortfarande för en avmattning för tjänsteproduktionens tillväxt mot slutet av året. Om det faktiskt blir så kommer Almegas kommande tjänsteindikator för fjärde kvartalet ge klarare svar på.³

Varför tjänsteindikatorn pekar uppåt för tredje kvartalet, trots att KI:s konfidensindikator pekat nedåt från början av året, förklaras av att den *faktiska* efterfrågan ökade för en större andel av tjänsteföretagen under det andra kvartalet jämfört med det första. Den *faktiska* efterfrågan är alltså den efterfrågan som företagen mött i praktiken och är inte rensad för säsongeffekter. Däremot är de variabler som ingår i konfidensindikatorn säsongrensade, det vill säga rensade för normala säsongsvariationer i exempelvis efterfrågan. Med hjälp av säsongrensade tidsserier kan man lättare följa den underliggande utvecklingen av efterfrågan som alltså är oberoende av säsongsvariationer. Almegas tjänsteindikator fångar in den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen samt indikerar dess riktning för det närmast kommande kvartalet. Almegas indikator är alltså en ledande indikator för den faktiska utvecklingen för tjänsteproduktionen.

³ Almegas tjänsteindikator för fjärde kvartalet kommer att publiceras den 9 december. Utfallet för fjärde kvartalet från SCB kommer att publiceras i februari 2015.

2.1 Ännu en bit kvar till högkonjunktur

Under förra året förbättrades efterfrågan för tjänsteföretagen, men inte lika starkt som företagen förväntat. Man skulle kunna tro att uppgången i efterfrågan under 2013 enligt nettotalen från KI-barometern skulle motsvara en stark tillväxt i tjänstesektorn, se diagram 3. Men som vi visat i tidigare rapporter om tjänsteindikatorn utvecklades produktionen svagt under 2013.

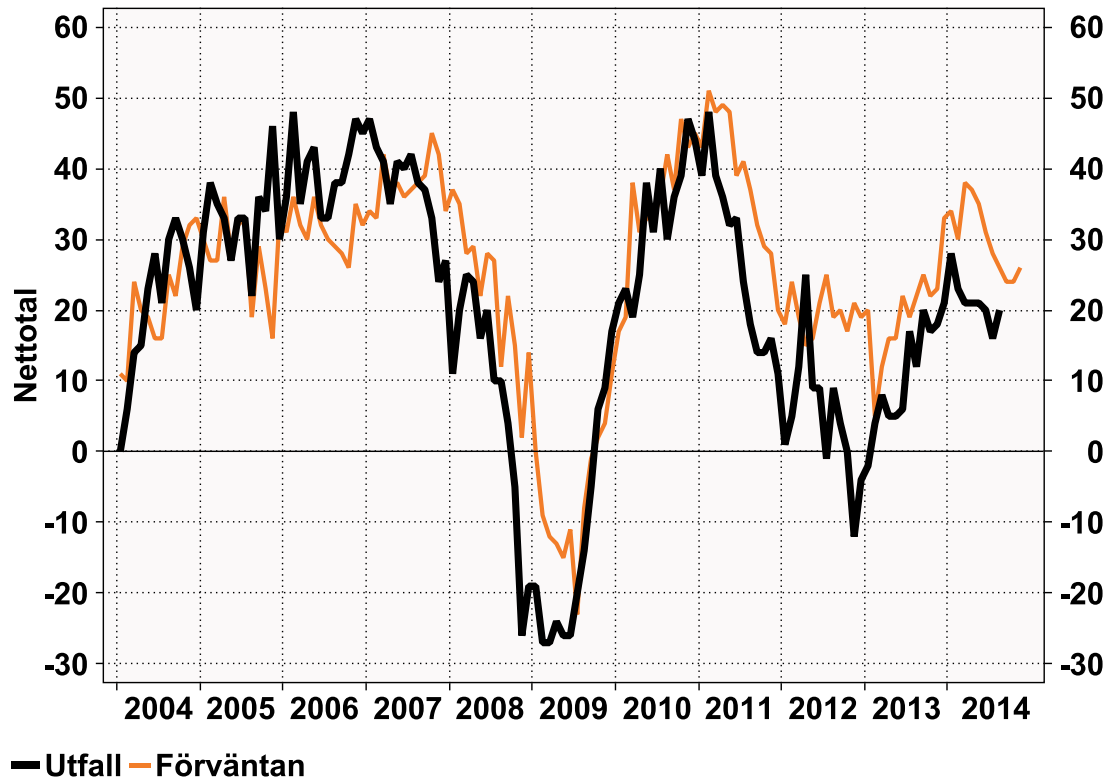
Nettotalen visar andelen som svarat att efterfrågan ökat minus andelen som svarat att den minskat, men inte i vilken omfattning i kvantitativa termer. Det är alltså viktigt att kunna tolka nettotalen och sätta dem i relation till den utveckling som visas i kvantitativa utvecklingstal från annan statistik, som exempelvis tjänsteproduktionsindex från SCB.

Den senaste statistiken från KI-barometern visar att tjänsteföretagen blivit mindre optimistiska om den närmaste utvecklingen av efterfrågan på deras tjänster jämfört med början av året, se diagram 3. Nu räknar en mindre andel av tjänsteföretagen än i början av året med att efterfrågan på deras tjänster ska öka under de närmaste tre månaderna, till och med november i år.⁴

En annan indikator på efterfrågan för tjänsteföretagen visar att sektorn ännu inte befinner sig i högkonjunktur. En så stor andel som 37 procent av tjänsteföretagen anser nämligen att det främst är otillräcklig efterfrågan som håller tillbaka verksamheten, se diagram 4. Under det senaste högkonjunkturåret, 2007, var motsvarande andel nere på 11 procent. Samtidigt ansåg då över 30 procent av tjänsteföretagen att brist på personal var främsta hindret för verksamheten. Det kan jämföras med att endast 14 procent ansåg detsamma under första kvartalet i år.

⁴ Talen är säsongrensade av Konjunkturinstitutet.

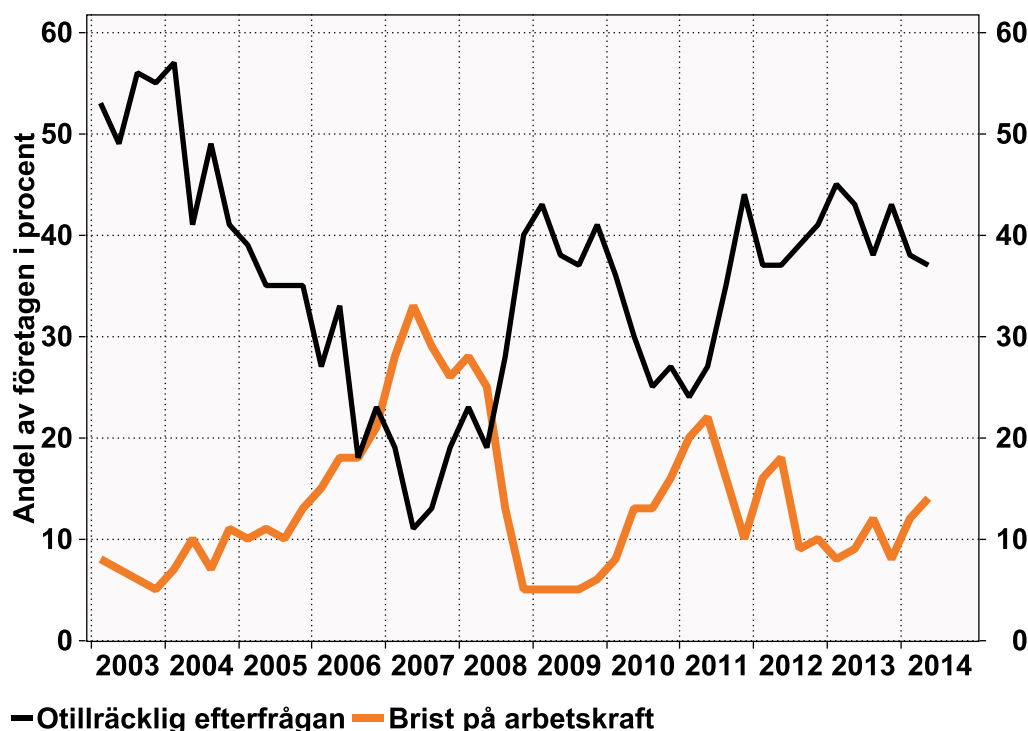
Diagram 3: Privata tjänstenäringar, förväntningar och utfall för efterfrågan på företagens tjänster, netttotal, säsongrensat⁵

Källa: KI-barometern, Macrobond.

⁵ Med netttotal menas andelen företag som, i det här fallet, svarat att efterfrågan ökat minus andelen som svarat att den minskat. Nettotalet för vad företagen förväntar sig för utveckling av efterfrågan under det närmast kommande kvartalet beräknas på motsvarande sätt, dvs. hur stor andel som räknar med ökad efterfrågan minus andelen som räknar med att efterfrågan kommer att minska.

Diagram 4: Främsta hindret för företagets verksamhet, privata tjänstenäringsar

Källa: KI-barometern, Macrobond.

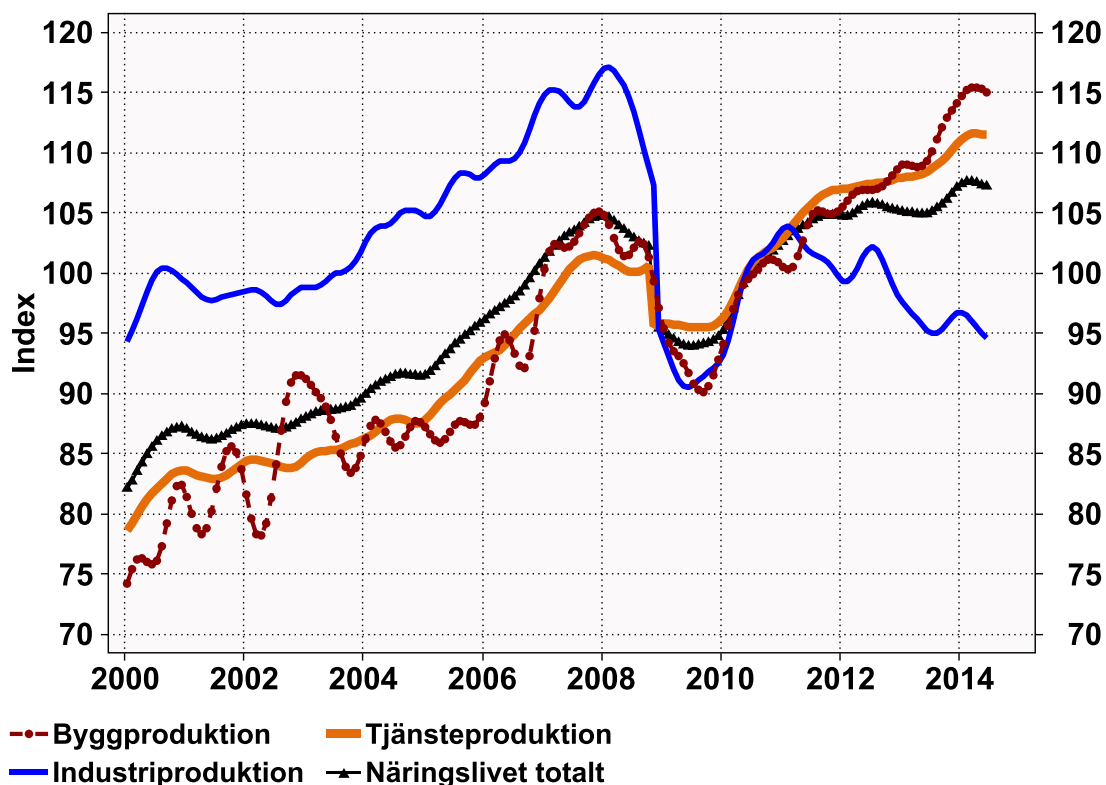
2.2 Tjänsteproduktionen håller ännu uppe Sveriges BNP-tillväxt

Tjänstesektorns produktionstillväxt började vända upp för ett år sedan, alltså under tredje kvartalet 2013, men tjänstenäringsarna befinner sig ännu inte i högkonjunktur. Återhämtningen har gått långsamt och vändningen har kommit senare för tungt vägande branscher inom företagstjänster, medan branscher som är mer orienterade mot att sälja tjänster till hushåll har gynnats av relativt stark efterfrågan på bland annat hushållsnära tjänster, restaurangtjänster, med mera.

Medan både industrin och tjänstesektorn visade en långsam återhämtning under förra året, tog byggproduktionen bättre fart redan från mitten av året. Hittills i år är det tjänste- och byggproduktionen som dragit upp tillväxten inom näringslivet medan industrins produktion ännu inte tagit fart. Under andra kvartalet mattades tillväxten dessutom av för både bygg- och tjänsteproduktionen, se diagram 5.⁶

⁶ Här inkluderas vatten och avfallshantering i tjänsteproduktionen, medan finans och försäkringsverksamhet exkluderas. Detta index ingår i SCB:s månadsstatistik över näringslivets produktion.

Diagram 5: Produktionsvolym, index 2010=100, säsongrensat och trendskattat⁷

Källa: SCB, Macrobond.

Hittills i år har industriproduktionen legat cirka 1 procent lägre än första halvåret förra året, enligt SCB:s siffror.⁸ Främst tack vare den något starkare tillväxten hittills i år inom tjänstesektorn visar näringslivet en ökad tillväxt, 2,3 procent jämfört med första halvåret förra året. Byggproduktionen ökade starkast, med 5,9 procent, och tjänsteproduktionen med 3,1 procent, men eftersom tjänsteproduktionen väger tyngst inom näringslivets produktion bidrog dess tillväxt ändå mest till uppgången för näringslivets tillväxt totalt under första halvåret.⁹

Årstakten för Sveriges totala produktion, BNP, låg på 1,9 procent under första halvåret i år, enligt SCB:s första preliminära siffror för BNP första halvåret, som publicerades i slutet av juli. 1,9 procent är den officiella siffran för BNP-tillväxten för både första och andra kvartalet. Dessa siffror är kalenderkorrigerade, dvs. korrigerade för olika antal arbetsdagar mellan år, för att kunna följa tillväxttakten oberoende av hur olika antal

⁷ Tidserierna är rensade för säsongvariationer samt trendskattade, dvs. rensade för tillfälliga variationer. Med hjälp av säsongrensade och trendskattade tidsserier är det lättare att följa den underliggande trenden för, i det här fallet, näringslivets produktionsutveckling.

⁸ Se SCB:s månadsvisa produktionsindex för näringslivet, 12 augusti 2014.

⁹ I SCB:s index för näringslivets produktion har tjänsteproducenter en vikt på 67,3 procent, byggverksamhet 7,5 procent och industrin 25,2 procent.

arbetsdagar mellan år påverkat produktionstillväxten. I år var det färre antal arbetsdagar under första halvåret jämfört med förra året, varför den faktiska (ej kalenderkorrigerade) tillväxten uppgick till 1,6 procent under första halvåret i år.

Det var framför allt produktionen inom den privata tjänstesektorn som lyfte BNP under första halvåret, då den bidrog med 80 procent av den faktiska BNP-ökningen, motsvarande 1,4 procentenheter av BNP-tillväxten. Näst störst bidrag kom från byggindustrin, 0,5 procentenheter. Däremot drog tillverknings- och gruvindustrin ned BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter, eftersom industriproduktionen var lägre första halvåret i år jämfört med motsvarande period 2013.

Räknat från användningssidan är det främst hushållens konsumtion som ligger bakom uppgången för Sveriges BNP, men även de fasta bruttoinvesteringarna bidrog till uppgången. Det är ett omslag efter förra årets minskning och negativa bidrag från investeringarna till BNP-förändringen.

Bakom uppsvinget för Sveriges investeringar i år står främst tjänstesektorn. Av den totala ökningen av näringslivets investeringar på 4,2 procent första halvåret, förklarar tjänsteproducenter hela ökningen, samt cirka 80 procent av Sveriges totala ökning av investeringarna. Inom tjänstesektorn var det främst fastighetsförvaltare och fastighetsförvärv samt företagstjänster som bidrog positivt till den totala ökningen av investeringarna i ekonomin. Inom företagstjänster bidrog främst öknings inom bemanningsföretag, arbetsförmedling och andra stödtjänster. Däremot minskade investeringarna inom verksamheter inom utbildning, vård och sociala tjänster. Även industrins investeringar minskade, med nära 5 procent.

Bakom BNP-siffran för första halvåret gömmer sig negativa siffror för nettoexporten, som drog ned BNP-tillväxten med hela 0,7 procentenheter. Exporten ökade med endast 2,3 procent, vilket är svagare än Almegas exportprognos för helåret 2014, som i april låg på nära 3 procent. Återstår att se om helårsprognosen slår in. Importen under första halvåret ökade i alla fall starkare än exporten, med 4,3 procent, vilket gav det negativa bidraget till BNP-förändringen. Det är främst en stark ökning av tjänsteimporten som har överraskat och bidragit till det negativa exportnettot för Sverige. Tjänsteimporten steg under första halvåret i år med 7,4 procent, vilket är en ovanligt stark siffra. Bland annat var det importen av transporttjänster samt svenskars utgifter utomlands som förklarar uppsvinget i tjänsteimporten. Dessutom bidrog en ökad import av olika typer av företagstjänster.

Almega har i sin BNP-prognos för 2014¹⁰ räknat med ett negativt bidrag från nettoexporten, med 0,1 procentenhet, och att importen av tjänster ska öka med knappt 3 procent, alltså svagare än utfallet för tjänsteimporten hittills i år på drygt 7 procent. Om den oväntat starka ökningen för tjänsteimporten i början av året håller i sig resten av året kommer nettoexporten sannolikt bidra mer negativt och dra ned BNP-tillväxten mer än Almega räknat med. Almegas senaste prognos är att Sveriges BNP ska öka med 2

¹⁰ Se Almegas konjunkturprognos "Svensk ekonomi fem år efter krisen", 29 april 2014.

procent i år. Utfallet hittills i år ligger ändå i linje med vår prognos för BNP totalt, då tillväxten hittills legat på 1,9 procent.

2.3 Starkast tjänsteproduktion riktad mot hushållen

Under 2013 visade tjänstebranscher som främst riktar sig mot hushållens konsumtion starkast tillväxt inom tjänstsektorn, dvs. utbildningsbranschen, kultur, nöje och fritid samt hotell och restaurang. I år har även delar av företagstjänstbranschen klättrat högre upp i tillväxtligan, främst datakonsultbranschen, se tabell 1 nedan. Den hade fortsatt stark tillväxt, på drygt 6 procent i juni. Hittills i år har dess tillväxttakt legat på nära 7 procent i genomsnitt. För övrigt är det fortfarande branscher som riktar sig mot hushållen som ligger i topp i produktionsökning hittills i år.

Även branschen hälso-, sjukvård och omsorg har tagit mer fart i år jämfört med förra året. Hittills i år har produktionen ökat där med nära 6 procent. Branschen hade under förra året en betydligt svagare tillväxt än tidigare, efter att ha toppat tillväxtligan bland tjänstebranscherna inom den privata tjänstesektorn under 2012 med drygt 7 procents produktionsökning. Under 2013 låg tillväxttakten på mer måttliga 2,4 procent¹¹. Den starkare tillväxten i år tyder på ökad efterfrågan på privat drivna vård- och omsorgstjänster.

En annan tydlig förändring i år är att fler företagstjänster har visat en vändning uppåt i produktionen. Uppgången för personaluthyrning och resetjänster har emellertid börjat visa en avmattning, se diagram 6. En mindre andel av företagen, cirka 1/3, räknar nu med ökad efterfrågan under tredje kvartalet jämfört med tidigare hela cirka 80 procent inför andra kvartalet. Sannolikt är förklaringen en fortsatt svag utveckling för exportindustrin varför bemanningsföretagens förväntningar om ökad efterfrågan skruvats ned. De till omsättningen största yrkesområdena inom bemanningsbranschen är industri och tillverkning, med 25 procent av omsättningen inom branschen under första kvartalet.¹²

Företagstjänster i stort bidrar i hög grad till Sveriges export, dels med direkt export av färdiga tjänster och dels indirekt genom att vara underleverantörer till exportindustrin. Därför påverkas även företagstjänster av den långsamma återhämtningen i efterfrågan från omvärlden.

¹¹ Enligt tjänsteproduktionsindex, SCB.

¹² Se *Bemanningsindikatorn*, Q1 2014, Bemanningsföretagen, juni 2014.

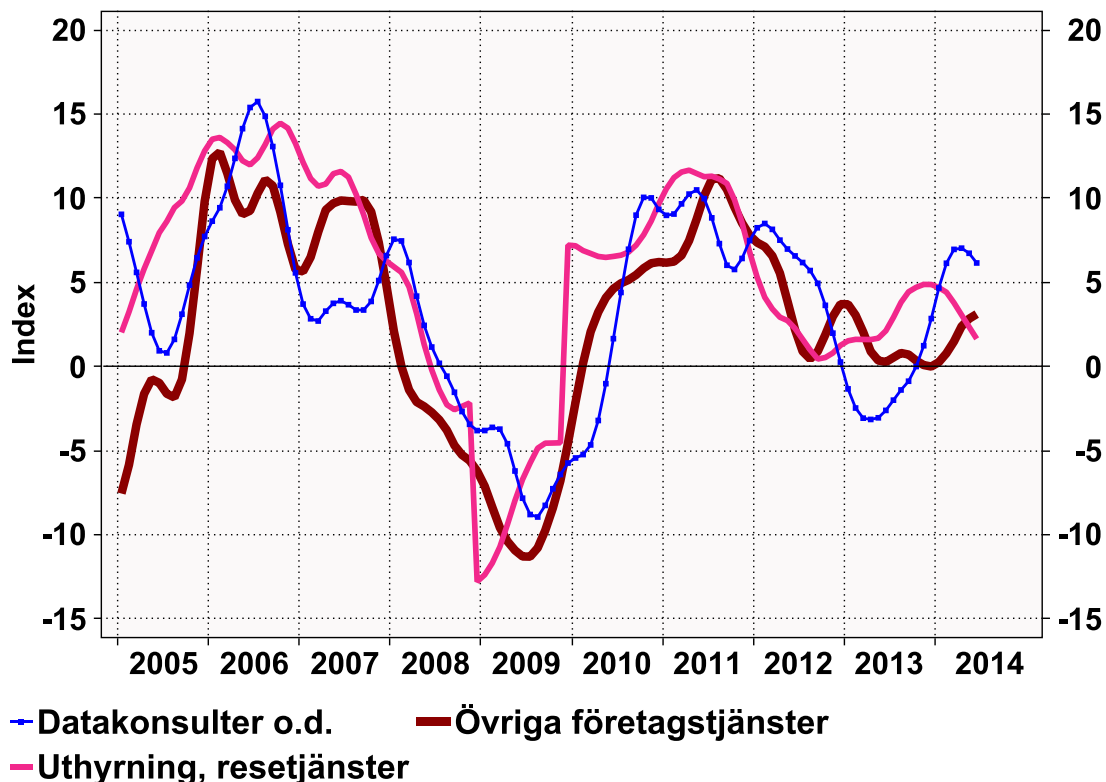
Tabell 1: Produktionstillväxt enligt tjänsteproduktionsindex, fasta priser kalenderkorrigerat, procentuell förändring

Ranking efter tillväxttakt hittills i år	juni 2014/ 1:a halvåret 2014/ juni 2013 1:a halvåret 2013	
Motorhandel	8,0	6,8
Datakonsultverksamhet	6,2	6,7
Hälsö- och sjukvård, omsorg	10,8	5,9
Kultur, nöje och fritid	0,2	4,2
Detaljhandel	2,4	3,5
Hotell och restaurangverksamhet	1,2	3,4
Fastighetsverksamhet	0,9	3,2
Uthyrnings-, resetjänster	0,3	3,0
Utbildningsväsendet	-2,3	2,8
Övriga företagstjänster	3,9	2,5
Partihandel	3,0	1,9
Telekommunikation	10,2	1,2
Privat tjänstesektor totalt	2,6	3,1

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex, 8 augusti 2014.

Uthyrnings- och resetjänster började sin återhämtning något före övriga företagstjänster, redan under 2013, då branschens produktion ökade med 2,6 procent, enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Hittills i år har branschens tillväxt legat något högre, på 3 procent i genomsnitt jämfört med motsvarande period förra året. Men nu talar de nedskruvade förväntningarna bland bemannings- och arbetsförmedlingsföretagen inför tredje kvartalet för att industrin inte bidrar lika mycket, mot bakgrund av den fortsatt svaga utvecklingen för industrins orderingång och produktion. Hittills i år ligger både orderingången och industriproduktionen på en lägre nivå än under första halvåret 2013, enligt SCB:s månadsstatistik till och med juni.

Diagram 6: Produktionstillväxt för olika företagstjänster, fasta priser, kalenderkorrigerat, trend¹³

Källa: SCB (tjänsteproduktionsindex), Macrobond.

Produktionstillväxten inom ”övriga företagstjänster”, där bland andra tjänsteföretag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik ingår, visade under förra året en fortsatt avmattning, se diagram 6. Först i början av 2014 märks en förbättring. Under första halvåret i år ökade produktionen inom dessa övriga företagstjänster med 2,5 procent jämfört med samma period förra året. Årstakten i juni var ännu starkare, 3,9 procent, vilket tyder på att återhämtningen fortsatt.

Till uppgången i år för övriga företagstjänster bidrar teknikkonsulter och arkitekter. En början till återhämtning för branschen inleddes under andra halvåret 2013. Konjunkturer för branschen väntas fortsätta att förbättras framöver. Nu räknar en lika stor andel av företagen som i början av året, dvs. 44 procent, med ökad efterfrågan under det närmaste kvartalet, dvs. nu avseende tredje kvartalet i år. Det är en något större andel jämfört med de 37 procent av företagen som rapporterat att efterfrågan ökat

¹³ I diagram 6 är månadsstatistiken trendsattad av SCB, det vill säga rensad för tillfälliga variationer, vilket gör det lättare att följa den långsiktiga trenden för produktionens utveckling.

under andra kvartalet i år. Optimismen håller alltså i sig bland arkitekter och teknikkonsulter.

Företagen inom teknikkonsulter och arkitekter väntar sig ökande orderingång från samtliga delsektorer och kundsegment enligt Svenska Teknik & Designföretagens egen enkätundersökning från maj i år bland företagen i branschen.¹⁴ Orderingången från den inhemska tillverkningsindustrin förbättras emellertid långsamt, enligt industrikonsulternas svar i enkäten. Sett till hur de svarat i enkäten ser det ändå ut som att efterfrågan går åt rätt håll. För den bygg- och anläggningsorienterade delen av arkitekter och teknikkonsulter ser utvecklingen ännu mer positiv ut. Däremot ökar problemen med flaskhalsar relativt snabbt, då bristen på personal fortsatt att stiga (se vidare avsnittet om arbetsmarknaden).

Förbättringen av efterfrågan för teknikkonsulter och arkitekter hör främst samman med att byggsektorn fått fart och att bygginvesteringarna väntas öka under 2014. Det är framförallt bostadsinvesteringarna som ökar, en utveckling som inleddes under 2013. Infrastrukturinvesteringarna minskade under 2013, men ökar igen från och med 2014. Detta innebär ökande orderingång för teknikkonsulterna inom bygg och anläggning i år.

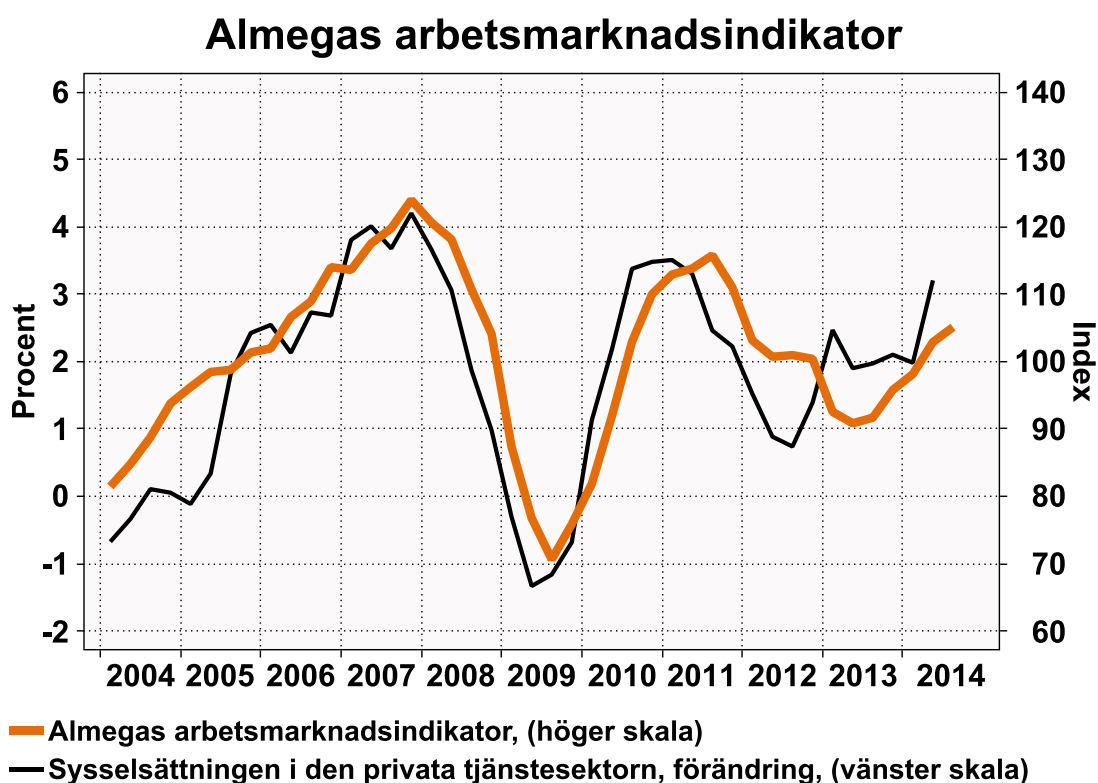
¹⁴ Se *Investeringssignalen*, Svenska Teknik&Designföretagen, 26 juni 2014.

3 Hushållens konsumtion drar upp sysselsättningen

Almeas *arbetsmarknadsindikator* pekar på att sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn fortsätter att öka under tredje kvartalet i år, se diagram 7. Utvecklingen går emellertid mer isär inom tjänstesektorn i år då branscher som är orienterade mot hushållens konsumtion står för större delen av den totala uppgången för sysselsättningen. Företagstjänsterna har däremot upphört att bidra starkt till ökad sysselsättning, den bransch som tidigare bidragit mest inom tjänstesektorn. Det hör samman med att företagstjänster påverkas av den svaga återhämtningen för Sveriges export och efterfrågan från omvärlden.

Sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn ökade ännu starkare under första halvåret i år än under förra året, med 2,6 procent jämfört med 2,1 procent under 2013. Bakom ökningen finns alltså branscher som är orienterade mot hushållens konsumtion. Det är också denna konsumtion som främst dragit upp Sveriges BNP-tillväxt hittills i år.

Diagram 7: Arbetsmarknadsindikatorn och den faktiska sysselsättningstillväxten i den privata tjänstesektorn, förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

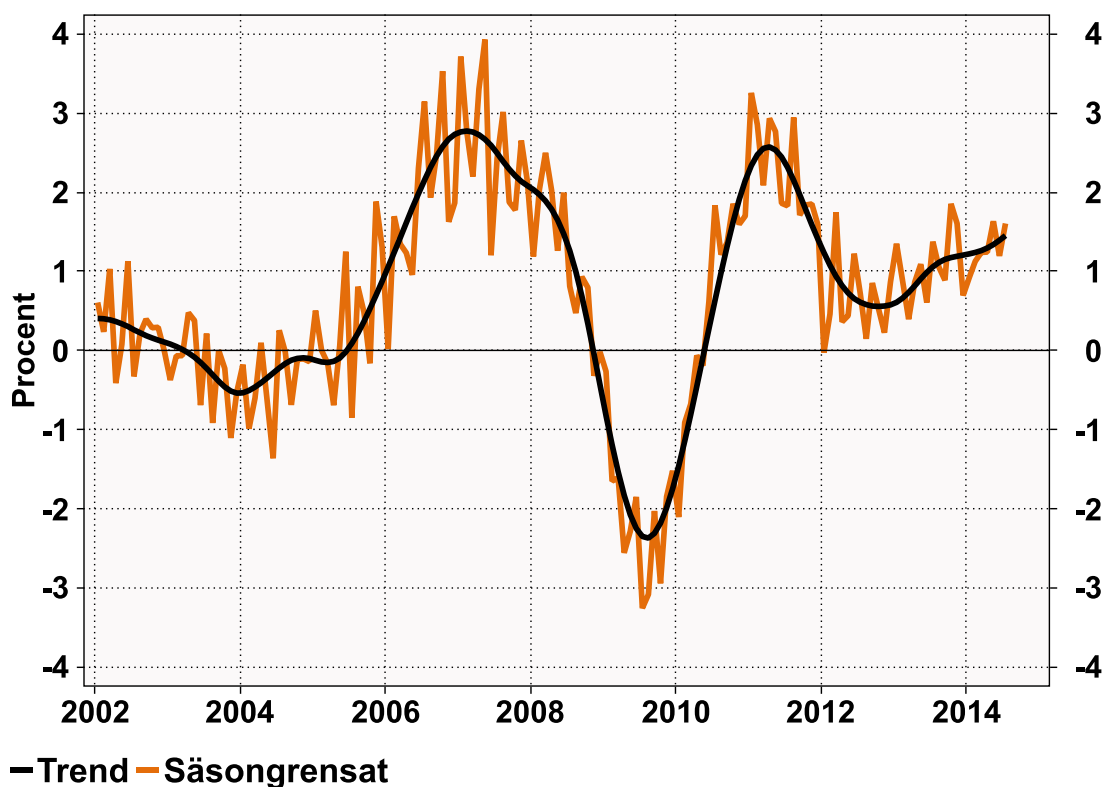

Källa: Almega, KI-barometern, SCB, Macrobond.

Almegas arbetsmarknadsindikator bygger på uppgifter om företagens anställningsplaner samt uppgifter om brist på arbetskraft, som hämtats från Konjunkturbarometern från Konjunkturinstitutet. Några av de branscher som i år drar upp sysselsättningen mest i tjänstesektorn, som till exempel vård och omsorg och hushållsnära tjänster, ingår emellertid inte i KI-barometern. Det är en förklaring till varför arbetsmarknadsindikatorn för närvarande inte visar en lika stark ökning som utfallet för sysselsättningens utveckling i den privata tjänstesektorn.

Enligt Almegas indikator anger värdet 100 genomsnittet för hela den observerade period som indikatorn täcker (startåret är 2003). Indikatorn har fortsatt att stiga i år och ligger för tredje kvartalet på indexvärdet 105, se diagram 7.

Diagram 8: Sveriges sysselsättning, 12-månadersförändring t.o.m. juli 2014, procent

Källa: SCB (AKU), Macrobond.

Sveriges totala sysselsättning ökade med 54 000 fler sysselsatta personer under första halvåret i år¹⁵, och ökningen förklaras helt av tjänstesektorn. Inom varuproducenter minskade däremot sysselsättningen med 14 000 jobb, varav industrin stod för merparten av denna minskning, nära 80 procent av den.

¹⁵ Enligt nationalräkenskaperna, 30 juli 2014.

Trots den ökade sysselsättningen totalt sett har arbetslösheten legat kvar på en hög nivå. Hittills i år har den uppgått till 8 procent i genomsnitt, samma nivå som under förra året. Den senaste siffran för juli visar dock en nedgång till 7,7 procent säsongrensat, men rensat för säsongvariationer och även tillfälliga variationer låg nivån på arbetslösheten högre, på 7,9 procent. Att arbetslösheten varit fortsatt hög trots den ökade sysselsättningen beror på att arbetskraften också fortsatt att öka och i nästan samma takt som sysselsättningen. Med andra ord har fler sökt sig ut på arbetsmarknaden utan att omedelbart få jobb som matchar efterfrågan på arbetskraft. Den växande arbetskraften beror också på en ökning av befolkningen.

Vilka branscher är det då som drar upp sysselsättningen mest inom tjänstesektorn? Här har en tudelad utveckling vuxit fram under det senaste året, där tillväxten inom tungt vägande företagstjänster så gott som stannat av, medan tjänstebanscher riktade mot hushållens konsumtion svarar för merparten av den ökade sysselsättningen hittills i år.

Det är branscherna handel, hotell och restaurang samt vård, omsorg och socialtjänster som står bakom så mycket som 3/4 av hela sysselsättningsökningen inom den privata tjänstesektorn under första halvåret i år.

Inom den tungt vägande företagstjänstbranschen har däremot ökningstakten för sysselsättningen bromsat in radikalt. Under första halvåret hade sysselsättningen inom företagstjänster så gott som upphört att stiga, och låg kvar kring drygt 630 000 sysselsatta personer.¹⁶ Det är en markant förändring jämfört med den tidigare så starka ökningen inom dessa branscher. Inom företagstjänster drog till och med branscherna *Uthyrning, arbetsförmedling, resetjänster samt andra stödtjänster* ned antalet sysselsatta, med 6 000 under första halvåret i år jämfört med motsvarande period förra året.

Företagstjänster består av en rad olika branscher som bidragit starkt till ökad sysselsättning inom tjänstesektorn under de senaste 20 åren, med nära 300 000 fler sysselsatta räknat från år 1993 till och med 2013. Även under åren efter finanskrisen ökade sysselsättningen starkt inom branschen. Under hela perioden 2008-2013 ökade antalet sysselsatta inom företagstjänster med totalt drygt 70 000, enligt nationalräkenskaperna. Den markanta inbromsningen i år är därmed anmärkningsvärd.

Almega definierar företagstjänster utifrån den nya näringsgrensindelningen (SNI 2007) och inkluderar följande branscher i företagstjänster: juridik, ekonomi, vetenskap, teknik, uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och stödtjänster, telekommunikation, dataprogrammering, datakonsulter och informationstjänster.

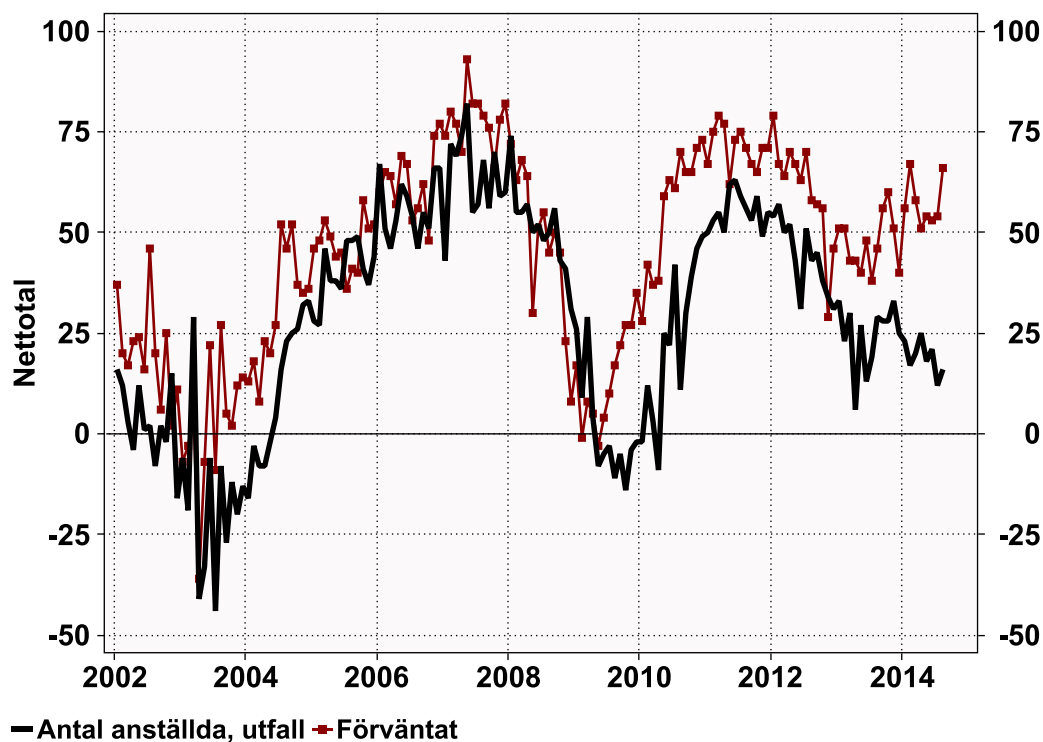
Att den tidigare så starka ökningen av antalet sysselsatta inom företagstjänster så gott som upphört i år kan ha flera förklaringar. En viktig förklaring är att återhämtningen för konjunkturen gått långsammare än företagen räknat med, och att de tvingats dra ned på anställningstakten för att anpassa arbetsstyrkan till en svagare efterfrågan än väntat och

¹⁶ Enligt nationalräkenskaperna, 30 juli 2014.

den produktion efterfrågan motsvarar. Den svaga återhämtningen har medfört en historiskt svag produktivitetstillväxt, både inom företagstjänster och inom den privata tjänstesektorn totalt. Den långdragna återhämtningen har dessutom kombinerats med en fortsatt svag utveckling för tjänstepriserna. Den svaga produktivitetstillväxten i kombination med prispressen har i sin tur pressat företagens lönsamhet. Företagstjänster utsetts alltmer för utländsk konkurrens, vilket bidragit till prispressen och en press på att hålla nere företagens kostnader för att upprätthålla verksamheten. En längre period med svag produktivitetstillväxt är inte hållbar i längden. För att klara prispressen bör produktionen per arbetat timme ta mer fart än den gjort under senare år.

Ännu en förklaring till inbromsningen av sysselsättningen inom företagstjänster kan mycket väl vara att allt fler av dessa företag fått svårare att rekrytera den högkvalificerade personal de behöver för sin verksamhet. Detta eftersom bristen på denna kompetens ökat på den svenska arbetsmarknaden. Ett typexempel på detta är branschen teknikonsulter och arkitekter, som under de senaste åren planerat för att öka antalet anställda, men inte lyckats öka antalet i den grad som företagen förväntat. I år har denna diskrepans mellan förväntad ökning av antalet anställda och det faktiska utfallet ökat än mer, se diagram 9. Samtidigt kan man notera att den faktiska ökningstakten i antalet anställda gått ned under senare år, trots att företagen alltså egentligen haft behov av att öka antalet mer än så.

Diagram 9: Arkitekt- och teknikonsultföretag, antal anställda, netttotal, säsongrensat

Källa: KI-barometern, Macrobond.

För att ändå kunna möta ökad efterfrågan har tjänsteföretag i högre grad outsourcat verksamhet till utlandet och ökat sin import av tjänster som insats i sin produktion i Sverige. Almega har tagit fram statistik och analyser som beskriver denna utveckling i flera av våra tidigare rapporter, bland annat i våra konjunkturrapporter¹⁷. Under hösten 2014 kommer Almega publicera ännu en rapport som belyser denna utveckling närmare.

Antalet anställda inom teknikkonsulter och arkitekter började till och med minska under andra kvartalet i år, med 1,1 procent jämfört med motsvarande kvartal förra året.¹⁸ Det motsvarar nära 1000 jobb. Trenden för tillväxttakten i antal anställda har varit nedåtgående för denna bransch sedan 2012, trots att det framför allt är denna bransch som rapporterat brist på personal. I juli uppgav nära hälften av företagen att de hade personalbrist, enligt KI-barometern. Med andra ord talar det för att företagen under den senaste återhämtningen i efterfrågan snabbt har fått svårt att hitta den kompetens som de söker på arbetsmarknaden, vilket alltså bromsar anställningstakten. Denna bransch är i högsta grad kunskapsintensiv och söker en mängd högkvalificerad arbetskraft för att producera sina tjänster. Att en sådan bransch rapporterar personalbrist i ett läge då efterfrågan ökar innebär ett allvarligt hinder för branschen att öka sin produktionstillväxt. Den demografiska utvecklingen med allt fler som går i pension kan också ha bidragit till de ökade svårigheterna med att öka antalet anställda i den takt företagen önskat.

Under förra året och även hittills i år har som nämnts främst branscher som är orienterade mot att sälja tjänster till hushållen bidragit mest till den ökade sysselsättningen. Utifrån mer detaljerad företagsstatistik kan man urskilja att det rör sig om en stark ökning inom hushållsnära och individuella tjänster, hotell och restaurang, vård och omsorg, kultur, nöje och fritid. ”Övriga serviceföretag” ökade starkast under 2013, vilka avser bland annat hushållsnära tjänster, reparationer av hushållsartiklar, hår- och skönhetsvård med mera. ”Övriga serviceföretag” har visat en uppåtgående trend för antalet anställda från år 2009. Nu märks emellertid en viss inbromsning i ökningstakten under andra kvartalet i år då takten gick ned från nära 10 procent under första kvartalet till knappt 2 procent under det andra, se tabell 2 nedan.

Ökningen av antalet anställda inom *hotell och restaurang* uppgick till cirka 3 800 under andra kvartalet i år jämfört med motsvarande kvartal 2013. Ökningen hittills i år jämfört med första halvåret 2013 uppgår till drygt 13 000, vilket är en större ökning jämfört med den som har uppmätts för hela förra året på drygt 9 000 fler anställda.

¹⁷ Se exempelvis Almegas konjunkturrapport från april respektive oktober 2013.

¹⁸ Enligt SCB:s Kortperiodiska sysselsättningsstatistik (KS), 21 augusti 2014.

Tabell 2: Förändring av antalet anställda inom tjänstebranscher, 2:a kvartalet 2014 samt 1:a kvartalet 2014

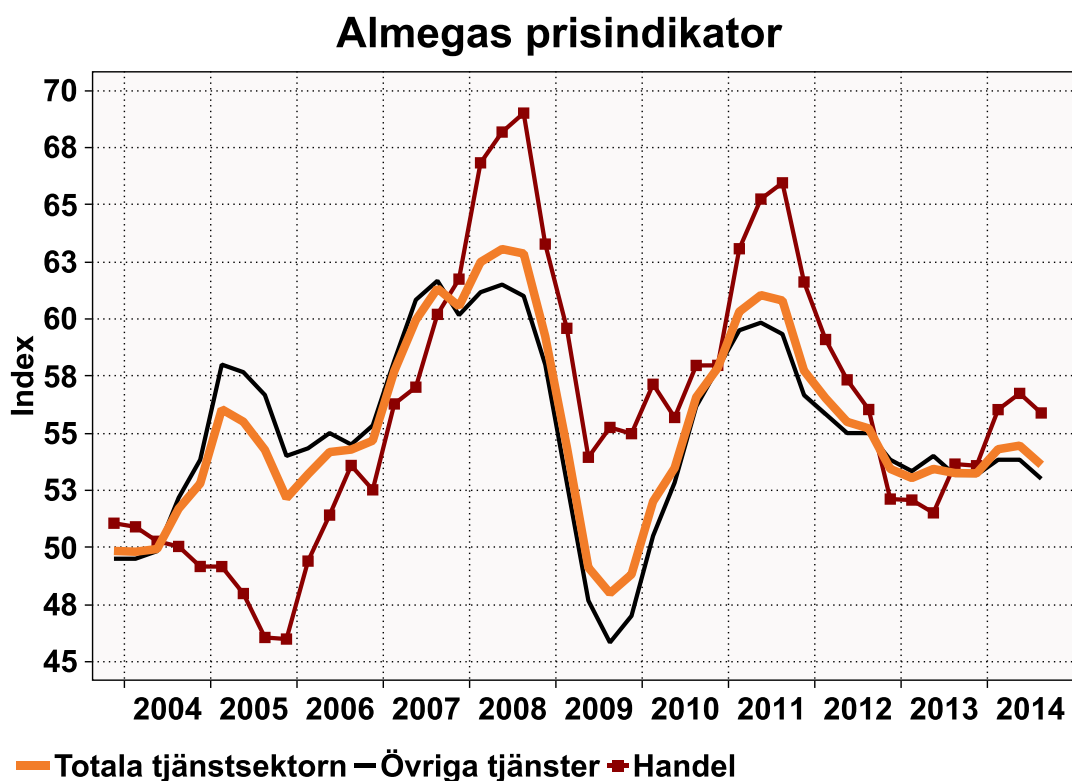
	2014 Kv2/2013 Kv2 Förändring Procent	2014 Kv1/2013 Kv1 Förändring Procent
Utbildningsväsendet	3,8	5,7
Handel totalt; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	3,4	1,5
Enheter för vård och omsorg, socialtjänst	2,8	6,6
Hotell och restaurang	2,7	7,4
Företag inom kultur, nöje och fritid	2,7	4,5
Övriga serviceföretag	1,9	9,9
Företagstjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	1,7	1,8
Informations- och kommunikationsföretag	1,4	-0,4
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	0,7	-0,4
Företag inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	0,5	0,7
Transport- och magasineringsföretag	-0,6	2,0
Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.	-0,6	0,7

Källa: SCB, Kortperiodisk sysselsättningsstatistik, 21 augusti 2014.

4 Prisökningstakten mattas återigen av

Almegas *prisindikator*¹⁹ pekar på att prisökningstakten för privata tjänster mattas av under tredje kvartalet i år. Det innebär att den återhämtning för prisutvecklingen vi såg under första och andra kvartalet stannar upp. Sedan mitten av 2011 mattades prisökningstakten av, men i början av 2014 började ökningstakten stiga. Men nu pekar alltså indikatorn på att prisökningstakten vänder nedåt under tredje kvartalet. Indikatorn ligger på en nivå nära 50, en punkt där priserna är ungefär oförändrade. Indikatorn för tredje kvartalet ligger på 53,6. Om prisindikatorn faller under 50-strecket indikerar det fallande priser.

Diagram 10: Almegas prisindikator för prisutvecklingen i den privata tjänstesektorn

Källa: KI-barometern, Almega, KI-barometern.

¹⁹ Prisindikatorn visar prisförändringar mellan innevarande och kommande kvartal. Den är inget mått på prisnivå utan visar om priserna väntas öka, minska eller vara oförändrade. Är index över 50 indikerar det en ökning av priserna och under 50 innebär en nedgång. Ett indexvärde på 50 innebär ungefär oförändrade priser, alltså att andelen som planerar höja priserna är lika stor som andelen som planerar prissänkningar, eller att samtliga angett oförändrade priser.

En förklaring till att prisökningstakten återigen mattas av är att efterfrågeläget ser ut att ha försämrats för tjänsteföretagen jämfört med början av året, se diagram 3 avsnitt 2. Återhämtningen i omvärlden och därmed för Sveriges export tar längre tid än väntat. Detta påverkar de delar av tjänstesektorn som i stor utsträckning bidrar till exporten. Detta tillsammans med en ökad internationell konkurrens är bidragande orsaker till den låga prisutvecklingen.

Enligt KI-barometern var det en lika stor andel företag som förväntat inom de privata tjänstenäringarna som höjde sina priser under andra kvartalet, 12 procent. Samma gällde inom handeln, där en ungefär lika stor andel företag som förväntat höjde sina priser, 15 procent. Inom de privata tjänstenäringarna väntar sig dock nu enbart 8 procent av företagen att kunna höja sina priser under tredje kvartalet. Inom handeln däremot väntas en lika stor andel som förra kvartalet kunna höja sina priser under tredje kvartalet, 15 procent. Det är framförallt priserna inom handeln som i år drar upp tjänsteprisutvecklingen totalt sett, se diagram 10.

Inom handeln var det störst andel företag inom annan specialiserad partihandel som höjde sina priser under andra kvartalet, 42 procent. Inom övriga tjänstenäringar var det störst andel företag som höjde sina priser bland landtransporter, 36 procent.

Störst andel företag som sänkte sina priser inom handeln under andra kvartalet hade partihandel med hushållsvaror, 25 procent. Inom övriga privata tjänstenäringar hade hotell störst andel företag som sänkte sina priser, 27 procent.

SCB:s tjänsteprisindex (TPI) steg med 0,4 procent under andra kvartalet 2014 jämfört med andra kvartalet 2013. Det innebär en något lägre årsförändringstakt jämfört med under första kvartalet 2014. Det var framförallt fastighetstjänster som bidrog till ökningen av tjänstepriserna första kvartalet, med 0,26 procentenheter.

TPI sjönk med 0,1 procent från första till andra kvartalet i år. Till den negativa kvartalsförändringen på 0,1 procent bidrog lägre priser på Andra stödtjänster till transport, Telekommunikationstjänster, samt Havs- och kustsjöfart, godstrafik, som alla bidrog med 0,1 procentenheter ned vardera.

Bland datakonsulter och programvaruproducenter var det under andra kvartalet en lika stor andel företag som höjde sina priser som de som sänkte. Det tyder på ett oförändrat prisläge inom branschen. Under tredje kvartalet räknar en större andel företag med att kunna höja sina priser, vilket tyder på förväntningar om en bättre prisutveckling.

Dock visar SCB:s Tjänsteprisindex på en svag minskning av priserna för datakonsult- och dataprogrameringstjänster under andra kvartalet. Jämfört med första kvartalet sjönk de med 0,2 procent. Trenden för prisutvecklingen har varit svagt positiv sedan slutet av 2010, men under tredje kvartalet 2013 föll priserna. Under fjärde kvartalet förra året samt första kvartalet i år ökade priserna igen, om än mycket svagt. Men nu visar alltså TPI återigen på en liten minskning. Tittar man på årstakten för prisutvecklingen har den

varit positiv under hela 2013, och under första kvartalet 2014. Under andra kvartalet sjönk dock årstakten något igen, med 0,1 procent. Sammantaget visar alltså både KI-barometern och SCB:s tjänsteprisindex på en svag prisutveckling inom datakonsulter och programvaruproducenter.

Enligt KI-barometern var det en betydlig mindre andel av arkitekt- och teknikkonsultföretag än förväntat som höjde priserna under andra kvartalet i år, endast 4 procent jämfört med förväntade 14 procent. Det var de tekniska konsulterna som drog ned snittet för hela branschen eftersom prisutvecklingen bland dem varit sämre än förväntat. Bland arkitektföretagen var det däremot en större andel än förväntat som höjde sina priser under andra kvartalet.

Enligt *Svenska Teknik&Designföretagen* skiljer sig prisutvecklingen bland arkitekt- och teknikkonsultföretag lite beroende på verksamhetsområde. Teknikkonsulterna inom bygg och anläggning rapporterar om fortsatt prispress medan prisutvecklingen vänt uppåt för industrikonsulterna och arkitekterna. Det stämmer överens med resultatet från KI:s konjunkturbarometer. Prispressen inom bygg- och anläggning beror delvis på att en stor del av uppdragen är mot offentliga beställare med offentlig upphandling där lägsta pris oftast avgör. Men även ökad konkurrens inom den sektorn bidrar också till pressade priser.²⁰

²⁰ Svenska Teknik & Designföretagen, Investeringssignalen, juni 2014

Diagram 11: Försäljningspriserna, utfall, netttotal, glidande medelvärde, 2002 – juli 2014

Källa: KI-barometern, Macrobond.

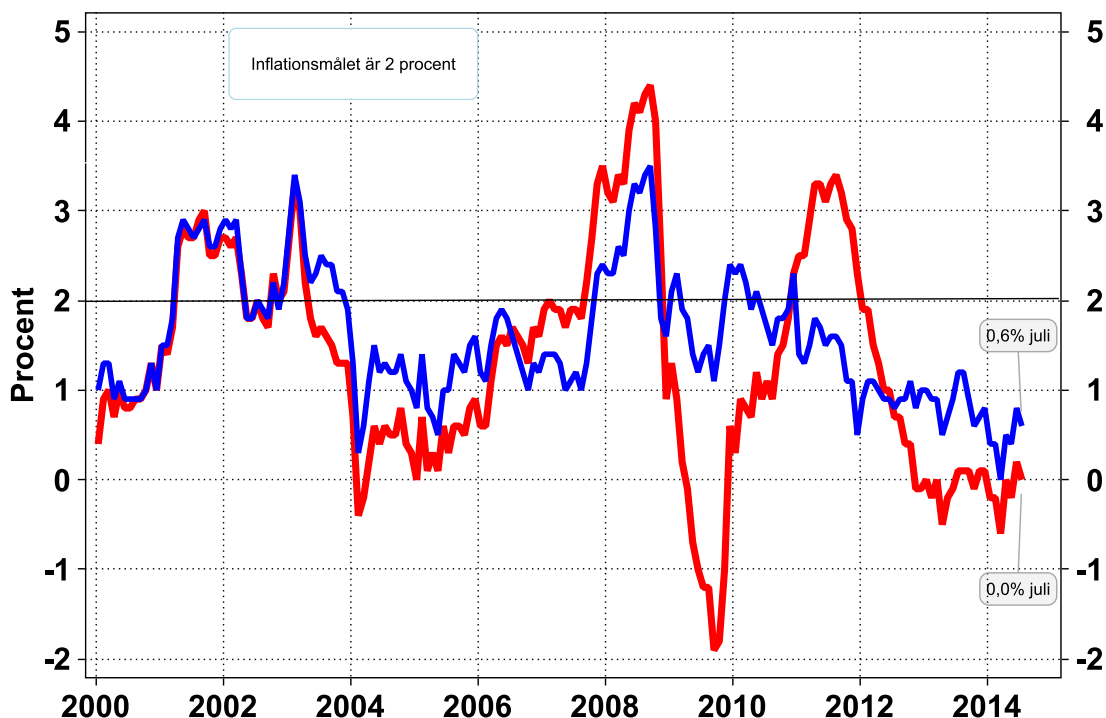
4.1 Fortsatt svag inflation

Inflationstakten, det vill säga 12-månaderstakten för konsumentprisindex (KPI), var i juli 0 procent, vilket är en nedgång från juni då den var 0,2 procent. Värt att notera är att junisiffran var den högst uppmätta inflationen sedan oktober 2012. Men även junisiffran var trots det mycket låg, och inflationen har därmed varit mycket nedpressad under lång tid, se diagram 12 nedan.

Den största effekten på inflationstakten i juli hade minskade räntekostnader, vilka bidrog nedåt med 0,3 procentenheter. Nedgången motverkades främst av höjda hyror vilka bidrog uppåt med 0,2 procentenheter.

Jämfört med föregående månad sjönk KPI i juli, med 0,3 procent. Prissänkningar på kläder och skor bidrog nedåt med 0,4 procentenheter. Räntekostnader och logi påverkade nedåt med 0,1 procentenhet vardera. Sänkningen motverkades av prisökningar på livsmedel, alkoholfria drycker, transport och paketresor vilka bidrog uppåt med vardera 0,1 procentenhet.

Diagram 12: Sveriges inflation långt under inflationsmålet. KPI samt KPIF 2000- juli 2014

— Underliggande inflation med fast ränta, KPIF — KPI

Källa: SCB, Macrobond.

Inflationstakten enligt KPIF (KPI med fast ränta) var 0,6 procent i juli, vilket är en nedgång från juni då den var 0,8 procent. Som tidigare nämnts hade minskade räntekostnader en stor neddragande effekt på KPI, vilket återspeglas i det högre KPIF-talet där räntesänkningarna alltså inte ingår.

Almega räknade i sin senaste prognos från i april med en inflationstakt på i genomsnitt 0,0 procent under 2014. Det förutsätter att prisutvecklingen tar mer fart under andra delen av året med tanke på att det varit deflation under hela första kvartalet samt även under maj månad.

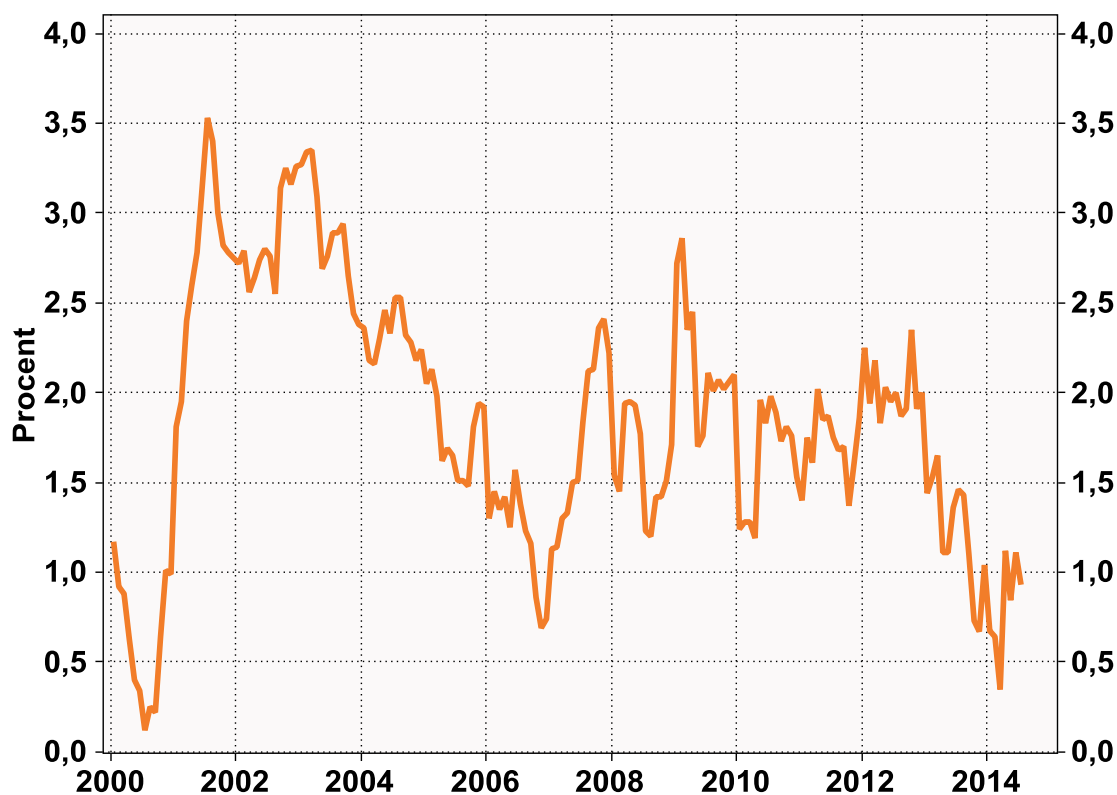
4.2 Tjänstepriserna i KPI – återhämtningen bromsar in

Tjänstepriserna i KPI ökade i genomsnitt med 2 procent per år under perioden 2000-2012. Ända sedan slutet av 2012 har dock tjänstprisutvecklingen mattats av och under 2013 var ökningstakten i genomsnitt endast 1,2 procent. Under första kvartalet i år fortsatte tjänstepriserna att mattas av och i snitt ökade de med endast 0,6 procent.

Under andra kvartalet tog dock tjänsteprisökningen lite fart och steg i snitt med 1 procent. I juli mattades dock ökningstakten av något igen, men ligger fortfarande på en högre nivå än under första kvartalet. I juli steg tjänstepriserna i KPI med 0,9 procent. Den här avmattningen i prisökningen stämmer också överens med Almegas prisindikator vilken pekar på en svagare ökningstakt för tjänstepriser i producentledet under tredje kvartalet.

Det tjänsteslag som bidrog mest till uppgången i tjänstepriserna under juli var hyreskostnader, vilka bidrog med 0,4 procentenheter till ökningen på 0,9 procent för tjänstepriserna totalt. Nöjen och rekreation samt personlig hygien bidrog med 0,1 respektive 0,1 procentenheter vardera. Störst förändring jämfört med början av året har priserna för utrikesresor haft. De har gått från ett negativt bidrag under första kvartalet, till positivt bidrag på 0,1 procentenhet i april till återigen ett negativt bidrag i maj, juni och juli. Den totala uppgången för tjänstepriserna i maj motverkades av en minskning av priserna för teletjänster, logi, utrikesresor, lotteri samt körskoleutbildning och bilförsäkring.

Diagram 13: Tjänstepriserna som ingår i KPI, 2008 t.o.m. juli 2014

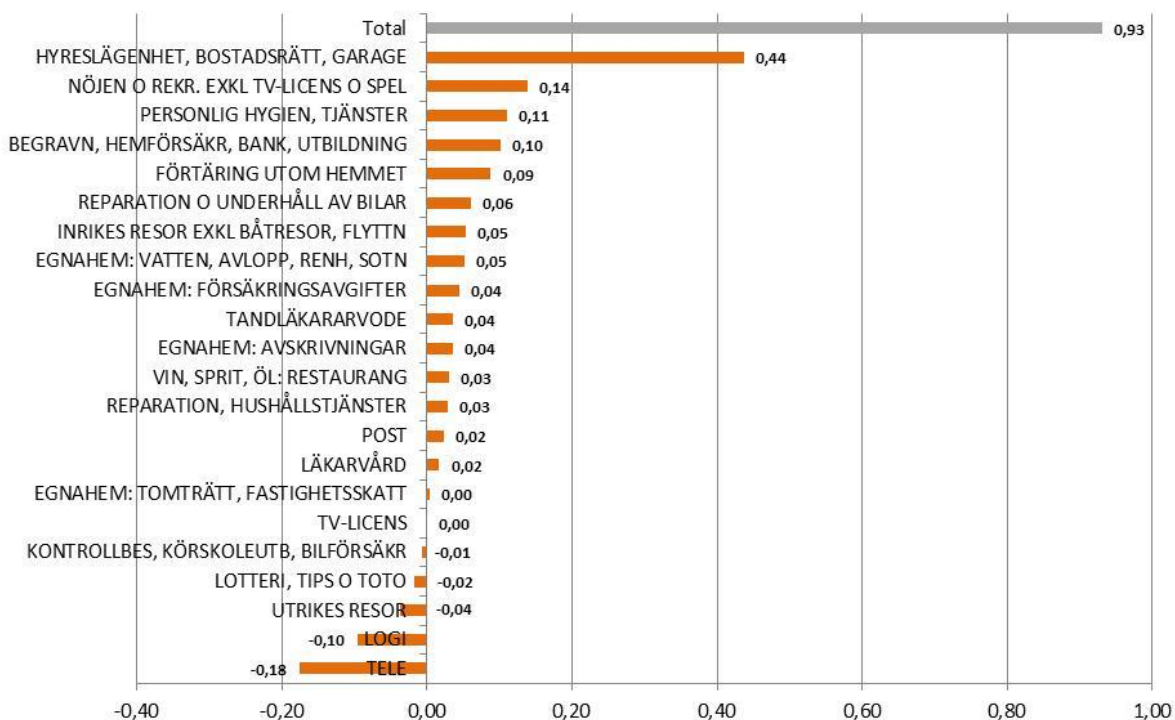
Källa: SCB (Enheten för prisstatistik), Almega, Macrobond.

Priserna för teletjänster har gett ett negativt bidrag till KPI hittills i år. De utgör cirka 8 procent av de totala tjänsteslagen som ingår i KPI och är därmed det tredje största tjänsteslaget efter hyra och restaurangbesök. En anledning till de låga priserna för dessa typer av tjänster är den hårda inhemska konkurrens som rått efter avregleringen av telemarknaden 1993, då Televerket bolagiserades. Sverige har numera väldigt låga tele- och datatrafikpriser vilket är resultatet av en mycket effektiv marknad med hård konkurrens.²¹

Hyreskostnader är det tjänsteslag som bidragit överlägset mest till tjänsteprisökningen i juli och även hittills i år, se diagram 14. I princip alla tjänsteslag har haft en stabil utveckling under 2014 med undantag för utrikesresor samt teletjänster. Utrikesresor har med undantag för april haft en svag prisutveckling hittills i år och bidragit negativt till tjänsteprisutvecklingen.

²¹ Enligt IT & Telekommunikationsföretagen.

Diagram 14: Olika tjänsters bidrag till tjänsteprisutvecklingen i KPI juli 2014, procentenheter

Källa: SCB

Sammanfattningsvis väntar sig Almega att prisökningstakten för producentpriserna inom den privata tjänstesektorn kommer att mattas av något under tredje kvartalet. Även utvecklingen av tjänstepriserna i konsumentledet visar tecken på inbromsning. En långdragen återhämtning av efterfrågan från omvärlden samt hård konkurrens från utländska producenter som säljer tjänster i Sverige är fortsatt bidragande orsaker till den låga prisutvecklingen.

almeGa

Banar väg för tjänsteföretagen